

Õpetajate Liit
Tallinn

8. HÕIMUPÄEVAD

17.—18. oktoobril 1936.

„Kooliuuenduslase“ eriväljaanne.

Tallinn 1936.

371,89
Ilmus trükist

Eesti ajaloo piltide sarjast

Hiis

8-värviline, suu-
rusega 67×89 cm,
häälpaberil

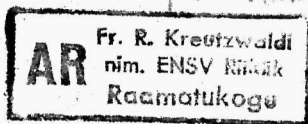
Hind Kr. 3.50

Originaalmaal kunstnik
A. Jansenilt. HSMi poolt
koolidele hääks kiidetud.

20. okt. ilmuvad
**Madisepäeva lahing ja
Linna turg Rootsi ajal.**

Ar 936

Hõimupäevad

88.605

EESTI AJALOO PILTIDE

I SARJAS ILMUVAD:

1. Tare-küla.
2. Hiis.
3. Maalinna ründamine.
4. Madisepäeva lahing.
5. Linna turg Rootsi ajal.
6. Loss ordu ajal.
7. Mõis ordu ajal.
8. Suitsutare (sisemus).
9. Pulmad.
10. Ärkamisaja tegelasi.
11. Võnnu lahing.
12. Asutav Kogu.

Terve sari (12 pilti)

maksab Kr. 36.—

Üksik pilt Kr. 3.50

Eesti ajaloo pildid

on Eesti ajaloo õpetamisel
vääruslikumaks ja asenda-
matuks õppevahendiks.

K. k-ü. „Töökool“
Tallinn, Pärnu mnt. 17
Rakvere, Tallinna t. 24

Hõimupäevade puhul.

Kõigil eesti koolidel tuleks selle eest hoolitseda, et 8. hõimupäev 17. oktoobril 1936. a. oleks võimalikult hästi sisustatud, ärataks siiraid hõimutundeid ja looks sooja piduliku meeleolu. Käesolevas vihukeses, mis E. Ö. Liidu toetusel saadetakse kõigile koolidele maksuta, ongi toodud mõnesugust ainet ettekandeks niihästi õpetajailt kui ka õpilasilt. Katsutagu ka korralikult õppida Soome hümn 1. salm ja ette lugeda soome keeles vanasõnad jne.

Kõne.

H. R a j a m a a.

Tänavugi pühitseme järjekordset hõimupäeva üle riigi kõigis koolides. Mitte ainult meil Eestis, vaid üle lahe Soomes ja kaugel Ungaris on täna ja homme koos kõikide koolide kõik õpilased, et koos pühitseda Eesti-Soome-Ungari hõimude püha.

Et meile selgemaks saaks hõimupäevade mõte ja eesmärk, selleks katsume lühidalt selgitada, kes me oleme ja kust me tuleme.

Väga kaua aega tagasi, koguni mitu tuhat aastat enne Kristust elasid meie esiisad — nii kinnitavad teadusemehed oma uurimustes — praegusel Venemaal Volga jõe keskjooksu ja selle harude ümbruses. Seal nad elatasid endid peamiselt jahipidamisest, kalastamisest ja karjapidamisest. Aegade jooksul nad õppisid tundma ka maaviljelust ja sellega ühes tõusis nendegi juures juba neil kaugeil aegadel põllukultuur kõrgesse ausse.

Aegade jooksul rahva arvu kasvades meie esivanemad jagunesid ikka enam ja enam eri hõimudeks, kellede vahel veel algul püsis üsna kindel side ning läbikäimine.

Kuid hiljemini aastasadade möödudes tuli meie esivanemail vallutada ikka uusi maa-alasid, sest et rahva arv kasvas ikka enam ja enam. Uutele maa-aladele siirdumiseks andis nähtavasti ka tõuget kokkupuutumised teiste rahvastega. Nii lahkus osa hõimusid oma esiisade kodumaalt ja hakkas otsima uusi maa-alasid elamiseks. Praeguste ungarlaste esiisad lahkusid üsna varakult lõuna poole ja, heideldes mitu sada aastat teiste rahvastega, jõudsid nad lõpuks oma praegustesse asupaikadesse, Doonau jõe maile, ja rajasid seal oma kuningriigi, mis on juba üle 1000 aasta vana.

Et ungarlaste esiisad lahkusid meie esiisadest väga kaua tagasi, siis on nende keel, mis juba siis, kui nad elasid meie esiisade läheduses, erines meie esiisade keelest, vahepeal möödunud aastatuhandete jooksul väga palju lahku läinud meie keelest, nii et meil

ei ole võimalik nende keelest sugugi aru saada muidu, kui pärast vaevarikast õppimist.

Meie esiisad lahkusid oma asupaikadest umb. 2000 aastat tagasi, siis peaaegu samal ajal kui Juudamaal sündis Jeesus Kristus.

Edasiliikumine sündis väga pikka, kuni jõuti praegustesse asupaikadesse Läänemere kaldale umb. 7. ja 8. sajandil p. Kr.

Meie esivanemad liikusid tihedas kokkupuutumises mitmete teiste väga lähedas suguluses olevate soome sugu hõimudega. Ajal, mil eestlased asusid elama siia Läänemere kallastele, olid nad kõige perekamaks hõimuks teiste soome hõimude seas. Teised soome hõimud olid: soome hõim, mis koosnes veel mitmest erihõimust (savolased, hämalased j. t.), liivlased, vadjalased, vepslased ja karjalased.

Veel siis, kui praeguste soomlaste esiisad asusid lõplikult oma praegustesse asupaikadesse (umb. 1000 a. tagasi), nad kõnelesid keelt, mis meie esiisadele oli täiesti arusaadav; ka liivi keelest arusaamine ei teinud meie esivanemaile kuigi suuri raskusi.

Nii asusid kolm tähtsat soome hõimu järgmises järjekorras: soomlased põhja poole, kaljude rikkale, metsade ja järvede rohkele maale, mistõttu Soomet praegugi kutsutakse „tuhande järve maaks“, eestlased kui kõige perekam ja sõjakam hõim asusid siia Läänemere kallastele ja liivlased jäid meist lõuna poole, mõlemale poole Liivi lahte. Teised soome hõimud, vadjalased, karjalased ja vepslased, jäid meist ja soomlastest enam ida poole, praeguse Venemaa aladele; karjalased kuuluvad praegu osalt Soome alla, osalt Venemaa alla.

Meie esivanemate uus asupaik siin oli siis nende siia asumisel metsistunud ja harva-asustatud. Nad valisid oma esimesteks elukohtadeks sisemaal suuremate veekogude (jõgede ja järvede) lähikonnad. Eriti aga oli nende armastatumaks asumisalaks mererand ja saared. Juba lühikese aja jooksul kujunesid meie esivanemad julgeiks meresõitjaks, kes said peagi kardetavaiks oma ülemere naabreile. Kuid samal ajal hakkasid sisemaa elanikud üles harima järjest uut maad, seda metsadest puhastades. Nii muutus siis meie praegune kodumaa õitsvaks isamaaks, millesse meie esivanemad kiindusid suure hoole ja armastusega.

Samal ajal praeguste soomlaste esiisad asusid oma uut kodumaad Põhjalas viljelema. Ka neid ootas määratu raske töö kaljuse ja metsistunud maa kultuuriliseks muutmisel, kuid nemadki asusid

kümnete põlvede vaeva nõudva töö juurde, ühtegi kõhklemist ilmutamata.

Niisama ka meie lõunapoolsed hõimlased, liivlased, muutsid oma uue kodumaa, eestlaste ja soomlaste kodumaast viljakama pinnaga, õitsvaks ja rohketa saaki andvaks.

Nõnda elasid meie, soomlaste ja liivlaste esivanemad siinseis uutes asupaikades rahulikult umb. 400 aastat. Selle aja jooksul oli nende rahva arv tublisti kasvanud, rahva jõukus tõusnud, rohkesti endist harimata maad viljakandvaks muudetud jne. Siis aga tulid eestlastele ja liivlastele rasked katsumisajad. Lääne-Euroopast tulid saagi ahned raudrüütliid ja asusid liivlaste ja eestlaste suure hoole ja vaevaga mitme sajandi jooksul kogutud varanduse röövimisele ja nende riikliku iseseisvuse hävitamisele. Ja siis, lugupeetud kuulajad, sai meie esivanemaile saatuslikuks hõimutuude puudumine. Kaks nii lähedast hõimu, kui olid eesti ja liivi hõimud, ei hoidunud saatuslikul tunnil küllaldasel määral ühte, võimalik, et nad õigel ajal ei taibanud neid varitseva hädaohtu suurust ja ei astunud vaenlase vastu ühisel jõul, vaid koguni — ja see on kõige kurvem meie ajaloo — liivlased tulid ühes raudrüütlitega eestlaste vastu sõdima. Pikast ja verisest sõjast lõplikult kurnatuna kaotas eesti rahvas oma vabaduse ja oma maa ning vaevaga kogutud varandused hävitati. Seesama saatus tabas ka liivlasi. Palju paremini käis küll soomlaste käsi. Nad sattusid küll Rootsi võimu alla, kuid seesugust sajandeid kestnud orjust, mis sai osaks eestlastele, nad ei saanud kunagi tunda. Neile jäi alles ka nende maa, mida nad võisid harida oma heaksarvamise järgi. Ka sääraseid laastavaid sõdu, mis hiljemgi laastasid Eestit mitmel korral, ei ole Soome iialgi tunda saanud.

Kui me nüüd uuesti iseseisvaks saime ja iseseisva rahvana uuesti ajaloo näitelavale asusime, siis selgus üldiseks kokkumiseks, et meie lõunapoolsed hõimud, liivlased, olid peaaegu maa pealt kadunud. Endisest suurest hõimust oli järele jäänud vaevalt 2000 hinge ja seegi arv oli järjest vähenemas. Kui nad varem asusid laialdasel maa-alal mõlemal pool Liivi lahte, siis leidub neid nüüd veel kitsal rannaribal Kuramaal.

Endisest vadjalaste hõimust on praegu veel järel umb. 500—600 hinge, kes elavad Venemaal, end. Jamburi maakonnas (Naryast umb. 30—40 km), ja neid ähvardab sulamine venelaste sekka. Ka vepslased, kes jäid venelaste naabrusse elama, on kadumisel. Viimaste teadete järgi on neid ligi 30000

hinge, ja elavad hariduselt üsna mahajäänuna nüüdki venelaste keskel. Paremini käis karjalaste käsi. Nad suutsid rohkem oma rahvast säilitada, kuigi neist suurem osa jäi praegusele Venemaale. Kokku on neid umb. 400.000.

Iseseisvate rahvastena elavad praegu ainult 3 soome sugu hõimu: eestlased, soomlased ja ungarlased. Teised võitlevad oma rahvusliku olemasolu eest, riiklikust iseseisvusest ei saa nad enam unistada.

Siin toodud asjaolud ja andmed panevad meidki hõimupäeval tõsiselt mõtlema.

Välja arvatud Ungari, ei ole teistel soome sugu hõimudel korda läinud luua suuremat riiki. Paljud, eriti suuremate riikide enamusrahvused ei koosne ühest hõimust, vaid mitmest hõimust, kes põlvnevad küll ühest kännust, kuid kelle kõnekeel on mitmeti erinev, nii et eri hõimude üksteisest mõistmine ainult oma murraku abil on üsna raske. Kuid riikliku elukorralduse ja ühise kirjakeele kaudu on kõik eri hõimud koondatud ühiseks rahvusriiklikuks tervikuks. Nii on olukord Saksamaal, Prantsusmaal, Inglismaal ja mujalgi.

Soome sugu hõimud, kui nad asusid siia praegustesse asupaikadesse, asusid oma riiklikku elu korraldama eri hõimude kaupa, s. o. iga hõim asus üksikult oma riiki ja elu korraldama. Neil ei tulnud nähtavasti kõnessegi eri hõimude liitmine üheks rahvusriiklikuks tervikuks. Osalt on see ehk seletatav sellega, et kolm suurimat hõimu — eestlased, liivlased ja soomlased — asusid väga laialdasel maa-alal. Selleaegsete puudulikkude liiklemisolude ja vahendite tõttu muutus üsna lõdvaks side üksteisest kaugel eraldatud hõimude (näit. liivlaste ja soomlaste) vahel. Ka jäi kõigi hõimude valitsetavaks piirkonnaks õige suured maa-alad, mis olid algul asustamata ja mille ülesharimisele nad ka täie innu ja armastusega asusid.

See lahkuhoidmine sai, nagu nägime eespool, saatuslikuks kõigile Läänemere lähedusse asuvaile soome sugu rahvaile, nii et osa on neist juba lõplikult väljasuremisel. Meil pole küll enam võimalik muuta või heaks teha seda, mis on olnud. Küll aga võime võtta õppust lähema tuleviku teele astumisel. Suurest hõimude nimesitikust on kaks hõimu — eesti ja soome — tulnud välja võitjatena raskeist heitlusist oma keele ja rahvusliku olemasolu eest. Nende nii ligilähedase hõimu esimeseks ning tähtsaimaks ülesandeks on

ühthe hoiduda. Eraldava võõra võimu surveaegadel oleme unustanud, et meie lähedased hõimuvennad elavad teisel pool Soome lahte.

Teie, kes olete sündinud ja kasvanud vabas ja iseseisvas Eestis, nagu 700 ja enam aastaid tagasi sündisid ja kasvasid eestlased omal vabal kodumaal, teie ülesandeks on sidemeid luua meie vennas-hõimu, soome lastega. Meil ei ole kedagi nii lähedast hõimumaad ja -riiki kui Soome. Teie sõbrussidemed soome lastega kasvavad ühes teiega. Ja teie suureks saades köidavad Eestit ja Soomet katkestamatud vennasidemed. Ühiselt suudame ka kõigile raskeile katsumistele tulevikus murdumatult vastu panna, nagu Vabadussõja päevilgi, mil meile kõige raskemal silmapilgul appi ruttasid soome vennad ja aitasid vaenlase vägesid meie kodumaalt välja tõrjuda.

Aga veel enamgi. Meil ei tule ühte hoiduda mitte ainult võimaliku välise hädaohu tagasitõrjumiseks, vaid meil on üksteiselt palju õppida. Oma elu korraldamiseks ja hariduse täiendamiseks võime mitmel alal Soomest õppust saada.

Meie keelgi on veel üsna lähedane soome keelele, kuigi ajajooksul on tekkinud rohkesti lahkuminekuid. On palju, palju täiesti ühiseid sõnu, on ohrasti neid, millest saame aru vähese vaevaga. Juurdeõppimise teel võime varsti soomlase kõnест aru saada. Keeleoskuse abil võime veelgi hõlpsamini tundma õppida meie hõimurahva maad ja loodust, võime veelgi enam kindlustada valminud Soome silda.

Aga meie pilgud on täna pöördud ka neile hõimudele, kes heitlevad oma olemasolu eest. Kõige enam on meie südamel liivi hõimu kurb saatus. Meie kõikide tõsiseks sooviks on, et see hõim säiliks. Ja tänaselgi pidupäeval saadame Taara tammikute võimsate tuultega neilegi südamlikke tervitusi.

Ja nagu oli muistseilgi iseseisvusaastail, nii soovime nüüdki, et eesti ja soome vaba hõimu kõrval Läänemere rannikul edasi elaks ja kasvaks ka liivi hõim.

Eesti-Soome-Liivi — need olid kord kunagi ja elagu nüüdki veel edasi Läänemere kallaste peremeestena!

Uuralaste hümn.

Aladár Bán.

Ungari keelest tõlkinud A. Oras.

*Kus tõuseb Uural morn ja jüle, Ning karastet sest raskest rännust,
sää! taarnast aja sünge süle hulk rahvaid võrsus iidsest kannust;
läks muiste teele inimsumm, ei välgulöökö, ei tormisööst
ees tulevik, mis karm ja tumm, neid võõrutanud vaprast tööst,
ning marus piki sõjatandreid ei enda julge vere valang —
ta heitles mööda maid ja mand- neil hinges loitis iha palang,
ja põhja, ida, lääneteel [reid, kuum tahe, suur ja härrandlik:
lõi uue kodu sangarmeel. sest leegist hajus videvik.*

*Ning, olgu rõõmsad, olgu rõhut,
kas ahelais või kütkeid lõhut,
kuid puhtast, siirast hingest nüüd
neil kõigil kajab harras hüüd:*

*Me muistne jumal, sa, kes määrad
me tahte teed ja valed väärad,
meid tehku võitlejajaks su võim,
et kindlaks jääks me ühishõim
ning kiirgaks võitvalt igal maal
õnn, rahvus, priius, ideaal!*

Jüle — metsik, sünge. Taaren -- kuristik. Tanner — võitlusväli.

Soome noored ja kodu.

Juhan Käosaar.

Kevad. Valguseküllane pealelõunane laupäev. Seisasklen Turus Aura jõe graniiti valatud kaldal ja vaatlen siin Soome Emajõe sadamas vilkaks muutuvat elu. Laevu väikesi ja suuri, — valged ja puhtad kõik, — reastub kiviastmestike ääres, et pea kaduda rõõmsatujulise sõitjaskonnaga ääretusse Turu saarestikku. Nimelt rõõmsa ja reipa tujuga laadituna.

Koolinoorus sibab siin oma kompsude ja pakkidega, et jätta talvine pidev töö ja heituda kodumuretusse. Missuguse innu ja silmade põlemisega nad ruttavad laevale, kes üksi, kellel aga juba siia vastu tulnud vanem õde-vend või isa kaasas.

Kojul! Õhk on tulvil sügavat rõõmu ja pikaajalise igatsuse täitmise eluõnne. Kui siis irduvad laevad ja suunduvad piki jõge mere poole, välja kaljusesse saarestikku, on tunne, nagu oleks nende liikumisjõuks ainult noorte tung koduranda.

On raske olla kaasa sõitmata. Igatsus kodu järele, ei see pane üksi laevu kiiremine liuglema lahest lahte, vaid see vallutab pealtvaatajate südamedki, kisub ühes võõra rahutu, kodutusest nukra vaimu. Ja ma leian end äkki ühelt kaugemasse saarestiku ossa mineval laeval, et näha neid noori saabumas koduranda, vastas öde-vend või isa ja kodus ootav ema.

Aura heidab laiali oma tuuletiivulise koorma päikesesäralisele merele, lahtede ja saarkaljude imekaunisse ornamentikasse.

Esimene peatus kuski väikese sadamasilla juures. Paar ootavat kodu süleleb endasse saabuvad noored. Siis põikub laev taas kuhugi kaugemale lahe soppi, siis kuhugi mändidega kaetud kivimürakate varjus asetsevale sillale. Jälle üks koolipoiss kaob looklevale teele, saatjaks isa. Varsti valgepäine noor neiu veereb vankril sinnapoole metsa. Teine mustajuukseline piiratakse igast küljest ootajaist.

Nii neid pudeneb piki saarestikku, üks siia, teine tänna.

Ning kodus on neid oodatud, on valmistatud koguni päevi vastuvõtuks — kuski kenas rahvakooli-juhataja peres või jõukamas talus, kuigi Turu saarestik ei kuulu kaugeltki rikkamate osade hulka Soomes, vaid on üsna kehv. Need tulijad unustavad talised tööd, hooled, väsimuse ning anduvad kodusele rahule, mugavusele ja armastusele, muretusele. See on suvepuhkus vaimule ja kosumine kehale. Seda võimaldab kodu neile alati.

Kuidas ikka tahaks korrata seda matka, et näha ja tunda soome peredes valitsevat vanemate hoolt ja armastust ning rahu, mis võtab noori vastu nende kodudes.

Ja sügis saadab nad tagasi, puhanuna ning ikka muretuna, sest kodu annab enamikule küllaldaselt ligi raha ja püsivust pidevaks tööks.

Jah, pidevaks tööks. See ei ole sugugi juhuslik tähelepanek, vaid see on omane kogu soome õppivale noorsoole nii alg-, kesk- kui ülikoolides. Soome noorus koolides töötab rahulikult, pidevalt, püsivalt. Iga päev sooritab ta oma kindla normi tööd, jah, ka üliõpilane. Et aga õppeaastas on päevi üsna palju, siis on ka saavutisi kokkuvõttes tublisti. Soomlasele on üldiselt võõras hooti töötamine, boheemlik eluviis: kord mattuda tõhe, jättes kõrvale kõik muu, et niiviisi erakordse pingega saavutada häid tulemusi ja siis jälle unustada töö. Ei, soomlane elab pidevalt, töö, puhkus, lõbu jaotatud päeva-, nädalakavva.

Just see rahu ja kavakindel töö- ning eluviis pärineb suuresti soome kodudest. Ka kodust eemal linnas asuvale lapsele luuakse kodule sarnased elamis- ja õppimisvõimalused. Soome õpilaste ja üliõpilaste korterid on peaaegu alati hästi sisustatud, mugavad ja korter püsib sageli aastaid.

Lapsel on juba koolipõlve algusest peale kindel tunne, et ta on kaitstud kodu kaudu välismaailmast varitsevate ohtude eest ja et tal ei tarvitse muretseda eriliselt oma majandusliku toimetuleku eest. Puhas ja korras, rahulik ja tasakaalukas kodu imbub soome noortele verre ja saadab teda kogu ta õpingute ning terve elu kestel. Ligi sajaastane kultuur (kuid Soomes on ka mitmesajandilise eaga vabu, haritud perekondi) on annud igale vanemale ja jõukamale perele oma kombed, harjumused, mis päranduvad põlvest põlve — püsivalt, kõikumatult. Hüplevus, rahutus ja püsimatuks tegev kodutuse vaim on seal võõras. Soomlane on pigem paigalpüsiv, raskestiliikuv, tardunud — nagu nende kaljupinnale rajavad kodudki.

Muidugi, soome noor on tuline kodu- ja isamaad armastav. Ta on kiindunud oma kodukohta. Ja arusaadav, miks.

Kodu, see on kasvavale tuhandejärvemaalasele lähtekohaks, siit ammutab ta oma elujõu, siia pöördub ta ikka ja jälle tagasi ja kodu — see on tihti ka ta eesmärk.

Ikka, kui mõtlen soome õppivale noorusele, meenub mulle päev kevadeses Turus, mil koolist vabanevate õpilaste tung ja igatsus kodu järele tiivustas laevade sõitu piki Aurat, välja saarestikku, kodusadamaisse.

Soome vanasõnu. — Sananlaskuja.

Neistki väheseist näiteist võib näha, kui võrd lähedased on soome ja eesti keel.

1. Tylsä on veitsi laiskan vyöllä, terävä tekevän veitsi.	Nüri on väits laisa vööl, terav tegeva väits.
2. Aamunhetki kullan kallis.	Hommikuhetk kulla kallis.
3. Neuvoilla työt tehdään, ei väen paljoudella.	Nõuga (riistaga) töö tehtakse, ei rahva hulgaga.
4. Ei salli savinen pelto koreata kyn-täjätä.	Ei salli savine põld toredat kündjat.
5. Karhulla on yhden miehen mieli ja yhdeksän miehen voima.	Karul on ühe mehe mõistus ja üheksa mehe jõud.

6. Ei ole kaikki kulta, mikä kiiltää,
eikä kaikki hopeaa, mikä hohtaa.	Ei ole kõik kuld, mis hiilgab,
ega kõik hõbe, mis kumab.
7. Vanha on viisas, vaikka ei väkevä.	Vana on tark, kuigi mitte
vägev.
8. Parempi pyy pivussa kuin kymmen-
nen oksalla.	Parem püü pihus kui kümme
oksal.
9. Oma maa mansikka, muu maa
mustika.	Oma maa maasikas, muu maa
mustikas.
10. Kiitä muille muita maita, itselle
omia maita.	Kiida muile muid maid, en-
dale omi maid.

Liivlaste laul. — Rāndaliz loul.

K. Stalte.

Liivlased nimetavad endi randlasteks. Ka nende keeles tunneme kergesti oma hõimlaste keele.

Rāndakēl min jemakēl	Liivikeel mu emakeel,
pivā minnõn um sin ēl!	pūha mulle on su hāāl!
Kis võib rāndakēldõ unnõ,	Kes võib liivi keelt unusta,
unnub ka entš jema sõnnõ.	unustab ka oma ema sõna.

Õpilaste kirjavahetusest Soomega.

Joh. Käis.

Hõimupäeva puhul soovivad kindlasti jätkata kirjavahetust Soome õpilastega need koolid, kes on juba varemgi kasutanud seda teed hõimutöös. Kuid paljud koolid tahaksid just nüüd alustada kirjavahetust Soomega. Et see kaunis algatus annaks häid tulemusi, tutvugu õpetajad oma kolleegade kogemustega kirjavahetuses. Pikem kirjutus sellest oli näit. „Kooliuuenduses“ 1936., nr. 2. Siin võiks algajaile järgmisi tegelikke näpunäiteid anda:

1. Kui õpilastel on tekkinud huvi kirjavahetuseks oma hõimumaa noortega, siis esimene saadetus võiks valmistuda ühiselt õpetaja juhatusel. Õpilased võiksid saata kas piltpostkaardi (ka omajoonistatud), lühikese kirja või midagi oma tööst (näit. joonise lühikese seletusega, paberilõiketöö jne.). Iga õpilane valigu saadetise liigi omal soovil.

2. Kirjutatakse loomulikult emakeeles, kuid kirjutus olgu lühike.

3. Tuleb erilist hoolt kanda saadetiste puhta ja nägusa välimuse eest. Kui tarvis, kirjutatakse (joonistatakse) kiri uuesti korralikult.

4. Kogu klassi kirjad jm. koondatakse ristpaela-saadetiseks pealkirjaga „Käsikiri“. Selle tariif on 5 senti iga 50 gr pealt. Saatekiri õpetajalt lähetatakse eraldi hariliku kirjana (margistada 15 snt.).

5. Niikaua kui õpetaja ei tea veel mõne kooli aadressi, saadetagu kirjad aadressil: Suomen Opettajayhdistys, Helsinki. Saatekiri võib olla eesti keeles.

Toimetuse aadress: Tartu, Tähe 77-3.

Vastutav ja tegevtoimetaja Joh. Käis.

Väljaandja Ü. K. Ü. «Õpetaja», Tallinn, Pühavaimu, 11.

Kirjastus o.-ü. „Täht“ trükkkoda Võrus 1936.

Uusi tööraamatuid.

- 1 **Joh. Käis. EMAKEELE TÖÖVIHK**, 1. õppeaasta, 32 lk., 2. tr., piltidega. Hind 30 s.
- 2 **Joh. Käis. EMAKEELE TÖÖVIHK**, 2. õppeaasta, 32 lk., 2. tr., piltidega. Hind 30 s.
 Uues trükis on need töövihud täiendatud mitmekesiste huvitavate ülesannetega õpilaste isetegevaks tööks emakeeleõpetuses. Hulk ülesandeid on antud normaalkäekirjas.
- 3 **„ESIMESED VAOD“**, 1. õppeaasta saab kauni lisavihu värviliste piltidega (kunstnik R. Kivi'ilt), 16 lk. Iga pilt on varustatud pikema tekstiga, mis on jällegi heaks lugemisaineks.
 Seniilmunud lisavihud valitava lugemisainega ja tööjuhatusedega iseseisvaiks kirjalikeks harjutusiks, kas ühenduses lugemikuga „Esimesed vaod“ või iseseisvalt, on järgmised:
 1. õppeaasta: 1. vihk. Laste suvised lõbud. Hind 10 senti.
 2. vihk. Sügis tuleb. Hind 8 s. 3. vihk. Kallil jõuluajal. Hind 10 s.
 4. vihk. Laste tööst ja mängust. Hind 10 s. 5. vihk. Lookesi loomadest. Hind 10 s. 6. vihk. Kui kevad on tulnud. Hind 8 s.
 2. õppeaasta: 1. vihk. Suvi — õnnis lastemaa. Hind 12 s.
 2. vihk. Juba on sügist tunda. Hind 8 s. 3. vihk. Kallil jõuluõhtul. Hind 15 s. 4. vihk. Laste kodusest elust. Hind 10 s. 5. vihk. Loomalookesi. Hind 10 s. 6. vihk. Kaunil kevadisel ajal. Hind 12 s.
 Nimetatud vihukesed pakuvad ka head koduloolist materjali.
- Tööjuhatus** sarjast ilmus uuesti:
- 4 **V. Ordlik. TÖÖJUHATUSI AJALOOS**, 4. õppeaasta. Hind 50 senti.
 Need tööjuhatused on varustatud kontuurkaartidega (mis on saadaval ka eraldi à 1 snt.), moodustades sisulise terviku varemilmunud tööjuhatusetega:
- 5 **A. Udras. TÖÖJUHATUSI AJALOOS**, 5. õppeaasta. Hind 40 senti.
- 6 **A. Udras. TÖÖJUHATUSI AJALOOS**, 6. õppeaasta. Hind 35 senti.
 Uute arvuliste andmetega on varustatud uues trükis:
- 7 **Joh. Käis — R. Rea. MAATEADUS**. 5. õppeaasta. 3. trükk. Hind 30 s.
- 8 **Joh. Käis — V. Horm. MAATEADUS**. 6. õppeaasta, 3. trükk. Hind 35 senti.
 Peale selle on ilmunud järjekordseid uusi trükke:
- 9 **Joh. Käis — A. Budkovsky — E. Limberg. MATEMAATIKA TÖÖVIHUD**. 1.—6. õppeaasta, à 3 vihku.
 Vihkude lehed on perforeeritud, nii et neid saab tööbrošüüridesse paigutada. Samuti on vihkudes küllalt ruumi tööks õpilase vabal valikul. Selleks sobivad hästi:
- 10 **ARVUTUSKAARDID I ja II** õppeaasta nr. nr. 1—120, III ja IV — nr. nr. 1—60, iga komplekt 65 senti.
- 11 **Joh. Käis — LOODUSEÕPETUS**. Tööjuhatusi iseseisvaks indiv. tööks. 4.—6. õppeaasta.
- 12 Laulmise alalt võime soovitada **A. Vellomäe** (Spirke) laulmise töövihke: Esimesi samme laulmisõpetuses III. Hind 35 senti. Sama IV õppeaasta. Hind 35 senti. (Vihud on hääl valgel paberil.)
- 13 **J. Rummo. EMAKEELE TÖÖVIHK**. III õppeaasta. } Ilmumisel.
- 14 Sama. IV õppeaasta. }

K. K.-Ü. „TÖÖKOOL.“

Tallinnas, Pärnu mnt. 17.

Rakveres, Tallinna t. 24.